ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI
ATATURK UNIVERSITY PUBLICATIONS

Araştırma Makalesi *Research Article* DOI: 10.62425/ayalgu.1639982

Analysis of Ali Salahi Bey's Method Named "Learning Oud Without a Teacher"

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodunun İncelenmesi

Oğuzcan KALIVER[1]

[1]Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Doktora Programı, Ankara, Türkiye

Barış KARAELMA[2]

[2]Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi, Ankara, Türkiye

ABSTRACT

This research aims to examine Ali Salahi Bey's method named "Method of Learning Oud without a Teacher" in terms of content. Due to the method's language being Ottoman Turkish, the method was first translated into modern Turkish (Latin alphabet). Document analysis was used for the examination of the method, and percentage and frequency calculations were made by using the SPSS program for the contents contained in the method. According to the research results, it is determined that the content of the method includes 115 etude-practice-exercise and 8 songs; the topics of etudes, exercises, and practices included in the method are note locations and the length of time of notes (31), finger exercises (29), maqam scales, etudes and exercises (20), interval studies (16) and plectrum (mızrap) exercises (13), usul exercises (6) in this context, the most number of exercises are notes locations and length of time of notes and the lowest number of the exercises are exercises for usul. In addition to this, basic knowledge of music theory, studies on note places and length of time of notes, plectrum, finger, and interval studies aimed at acquiring the basic technical skills of the instrument, maqam series for teaching Turkish music, etudes, and exercises, along with usul exercises and repertoire of works, due to it significantly contributes to the formation of Turkish music instrument teaching methods used today and pioneered oud methods in the relevant field, being systematic, general to specific simple to difficult principle following the level, according to the time in which it was written using a simple and plain language since it is clear and understandable it is determined that it contains pedagogical characteristics have been reached.

Keywords: Ali Salâhi Bey, Oud, Turkish Music Instrument Method, Oud Method.

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun içerik açısından incelenmesidir. Metodun dilinin, Osmanlı Türkçesi olması nedeni ile öncelikle metodun günümüz Türkçesine (Latin alfabesine) çevirisi yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, metodun içeriğinde 115 adet etüt-alıştırma-egzersiz ve 8 adet şarkı formunda eser olduğu; metot içerisinde yer alan etüt, egzersiz ve alıştırma konu başlıklarının, nota yerleri ve nota değerlerine yönelik (31 adet), parmak alıştırmaları (29 adet), makamsal dizi, etüt ve egzersizler (20 adet), aralık çalışmaları (16 adet) ve mızrap alıştırmaları (13 adet), usule yönelik çalışma (6 adet) olduğu ve bu bağlamda en fazla çalışmanın nota yerleri ve nota değerlerine yönelik, en az ise usule yönelik çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak, temel müzik teorisi bilgileri, nota yerleri ve değerlerine yönelik çalışmalar, çalgının temel teknik becerisini kazandırmaya yönelik mızrap, parmak ve aralık çalışmaları, Türk müziği öğretimine yönelik makamsal dizi, etüt ve egzersizlerle birlikte usul çalışmaları ve eser repertuvarının bulunmasından dolayı günümüzde kullanılan Türk müziği çalgı öğretim metotlarının oluşumuna önemli derecede katkı sağladığı ve ilgili alandaki ud metotlarına öncülük ettiği, ayrıca seviyeye uygun olarak genelden-özele, basitten-zora ilkesi doğrultusunda sistematik olması, yazıldığı döneme göre sade ve yalın bir dil kullanarak açık ve anlaşılır olması nedeni ile pedagojik özellikler barındırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ali Salâhi Bey, Ud, Türk Müziği Çalgı Metodu, Ud Metodu.

Geliş Tarihi/Received 14.02.2025
Kabul Tarihi/Accepted 27.03.2025
Yayın Tarihi/Publication Date 30.09.2025

Sorumlu Yazar/Corresponding author:
E-mail:

Cite this article: Kalıver, O. ve Karaelma, B. (2025). *Analysis of Ali Salahi Bey's Method Named "Learning Oud Without a Teacher". Ayalgu Interdisciplinary Turkish Music Research Journal*, 3, 11-26. DOI: 10.62425/ayalgu.1639982

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Türk müziğinde gelenekselleşmiş meşk/usta-çırak yöntemine dayanan öğretim, yüzyıllar boyunca devamlılığını sağlamıştır. Tavır ve üslubun büyük önem taşıması sebebiyle usta tarafından çırağa aktarılan bilgi, deneyim, eser, kısaca müzik, ezberleme ve pekiştirme yoluyla öğretilmiştir. Bu yöntemde ustanın deneyimini ve verdiklerini çırağın dikkatle dinleyip hafızasına nakşetmesi, ustanın da sabırla tekrar etmesi önemlidir (Kaptan, 2022, s. 96). Meşk; Geçmişten günümüze kadar Geleneksel Türk Müziği eğitim şeklinin işleyişinin anlaşılmasında açıklayıcı bir öğrenim/öğretim yöntemi olmuştur. Meşk, Osmanlı müzik geleneğinde ses ve saz eserleri repertuvarının ve aynı zamanda ses ve çalgı öğretiminin kuşaktan kuşağa aktarımını sağlamış ve üslupların şekillenmesine de sebep olmuştur. Bu nedenle bir müzik geleneğinin ortak zemini olan meşk, icracıları, dönemin üslubunu ve bestecileri bir arada tutan ve birleştiren bir eğitim silsilesi görevini yerine getirmiştir (Doğan Sevinç, 2012, s. 4).

18. yüzyıla kadar çalgı öğrencisi için hazırlanmış egzersizler, etütler, gamlar bulunmadığından çalgı öğretimi de buna benzer biçimde usta-çırak ilişkisi içerisinde yapılıyordu. O dönemde çalgı müziği sonraki dönemlere nazaran daha basit olduğu için öğrenci, repertuvardan seçilmiş bir eser üzerinde çalışarak eğitime başlıyor ve çıraklık döneminde belirli pasajları ve süslemeleri çalarak çalgısında ustalaşıyordu (Güner, 2014, s. 17). Çalgı eğitiminde, repertuvar öğrenimine bağımlı kalınması saf teknik eğitimin güdükleşmesine sebep oluyordu. Türk musikisi camiasında yirminci yüzyıl başlarına kadar çalgının saf teknik yönlerine genellikle az önem verilmesi, çağdaş anlamda çalgı virtüözleri yetişememesine sebep oluyordu. Bu durumun pedagojik eksiklikler doğurmasını, meşkin çalgı eğitiminin pratiğine egemen olmasına bağlayabiliriz (Behar, 2023, s. 203). Osmanlı/Türk Müziği'nde virtüöze anlayışının yerleşmesiyle birlikte çalgılar için yazılmış olan eserlerin sayısı artmış ve bu artışla birlikte çalgı metotları da yazılmaya başlanmıştır (Kaptan, 2022, s. 98).

Osmanlı dünyasında basılı yayınların arttığı bir dönem olan 20. yüzyılın hemen başlarında, müzik yayınlarında eğitime yönelik olanlar kendine alan açmış ve metotlar, sistemli bir eğitimle teknik beceriyi kazandırmak için yeni araçlar arasına girmiştir (Işıktaş, 2016, s. 56). "Metot, çalgı öğreniminin veya ses eğitiminin temel yöntemlerini ve örnek çalışma parçalarını içeren öğretim kitabıdır" (Sözer, 2005, s. 465). Çalgı metotları, çalgı öğretiminde hedeflere ulaşmakta kullanılan, teknik ve müzikal öğeleri göz önünde bulundurarak sınırları belirleyen ve bu sınırların öğrenilmesinde çalgıyı öğreten ve öğrenenin yol almalarını ve müzik icrasında istenilen seviyeye gelinmesini sağlayan kılavuz kaynaklardır (Kalıver, 2018, s. 19).

Bir Türk müziği çalgısı öğretmeye yönelik ilk matbu metotlardan biri 1910 yılında İstanbul'da yayınlanan Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodudur. Ali Salâhi Bey'in bu ud metoduna verdiği isim de "Hocasız" yani bir kitabın yardımıyla ifadesi çok anlamlıdır. Çünkü ister hanende ister sazende olsun, o dönemlerde hoca hiçbir zaman kitapla öğretmez, musiki sadece meşk edilirdi. (Behar, 2023, s. 46).

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun, Türk müziğinde ud öğretimine yönelik ilk metotlardan biri olması açısından önemli olduğu söylenebilir. Metodun dilinin Osmanlı Türkçesi olması nedeni ile öncelikle günümüz Türkçesine (Latin alfabesine) çevirisi yapılarak; metottaki çeşitli yönergelerin daha iyi anlaşılması, konu başlıklarının ve içeriğin eksiksiz verilmesi, nota yazımı içindeki çeşitli yönlendirmelerin (parmak numaraları, mızrap yönü, hız, gürlük ve nüans ifadeleri, icra ederken dikkat edilmesi gereken hususlar vb.) doğru anlaşılması sağlanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun içerik (etüt, egzersiz, eser vb.) açısından incelenmesi araştırılmaya değer görülmüştür. Metodun günümüz Türkçesine çevrilmesi ile ilgili alana kazandırılması açısından da bu araştırma önemli görülmektedir. Ayrıca, Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun içerik açısından incelenmesi ile ud öğrencilerine ve eğitimcilerine ud öğretiminde fayda sağlanabileceği düşünülmektedir. Buna ek olarak ilgili alanyazında ud metotlarını çeşitli değişkenler açısından (teorik, teknik vb.) inceleyen ve ud metotlarını karşılaştırmalı olarak analiz eden araştırmalar olduğu görülmektedir (Bodur, 2019; Bol, 2022; Ceylan, 2017; Çakırer, 2021; Gerçek, 2010; Göksu, 2021; Küçükgök, 2016; Yücel, 2017). Ancak ilgili alanyazın incelendiğinde, Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunu içerik açısından inceleyen bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu yönüyle de araştırmanın ilgili alana katkı sağlayacağı söylenebilir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun içerik açısından incelenmesidir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun künye ve fihrist (içindekiler) bilgileri nedir?
2. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu, ud çalgısına yönelik bilgiler açısından nasıldır?

3. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunda temel müzik teorisine yönelik bilgiler nedir?
4. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu, nota yerleri ve değerlerine yönelik çalışmalar açısından nasıldır?
5. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu, mızrap alıştırmaları açısından nasıldır?
6. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu, parmak alıştırmaları açısından nasıldır?
7. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu, makamsal dizi, etüt ve egzersizler açısından nasıldır?
8. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu, usule yönelik alıştırmalar açısından nasıldır?
9. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu, aralık çalışmaları açısından nasıldır?
10. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu, eser repertuvarı açısından nasıldır?
11. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunda kategorilerine göre etüt-alıştırma-egzersiz dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, "Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun künye ve fihrist bilgileri nedir ve içerik açısından nasıldır?" sorusu bağlamında metot içeriğinin incelenmesine yönelik nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde genellikle içerik analizi yapılmaktadır. Toplanan verilerin düzenlenmesi, özetlenmesi ve yorumlanması analizin temel süreçleri arasında sayılmaktadır. İçerik analizinde belirli kurallar doğrultusunda kodlamalarla bir metnin bazı sözcükleri daha küçük içerik kategorileri ile özetlenir (Büyüköztürk vd., 2022, s. 258).

Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri, belgesel tarama ile elde edilmiştir. Belgesel tarama, plak, film, mektup, kitap, ansiklopedi, resmi ve özel yazılar vb. gibi kayıt ve belgelerden veri toplama tekniğidir. Ayrıca belgesel tarama, belirli bir amaca yönelik kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır (Karasar, 2016, ss. 229-230). Bu bağlamda, araştırma kapsamında, Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu belgesel tarama yöntemi ile elde edilmiş ve içeriği incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırmanın verileri, içerik analizi ile analiz edilmiştir. Bu bağlamda araştırma kapsamında, Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun, Osmanlı Türkçesinden günümüz Türkçesine (Latin alfabesine) çevirisi yapılmış ve metodun içeriği incelenmiştir. Yapılan içerik analizi doğrultusunda, metotta yer alan dizi, etüt, alıştırma, teorik konu anlatımı vb. içerikler; ud çalgısına yönelik bilgiler, temel müzik teorisine yönelik bilgiler, nota yerleri ve değerlerine yönelik çalışmalar, mızrap alıştırmaları, parmak alıştırmaları, makamsal dizi ve etütler, usule yönelik alıştırmalar, aralık çalışmaları, eser repertuvarı olmak üzere 9 başlıkta kategorilendirilmiştir. Buna ek olarak, Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun içerisinde yer alan içeriklerin yüzde ve frekans hesaplamaları SPSS 24.0 programı kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, ilgili metotta yer alan içerikler; ud çalgısına yönelik teorik bilgiler (duruş, tutuş, akort vb.), temel müzik teorisi bilgileri, nota yerleri ve değerlerine yönelik çalışmalar, mızrap alıştırmaları, parmak alıştırmaları, makamsal dizi ve etütler, usule yönelik alıştırmalar, aralık çalışmaları ve eser repertuvarı olmak üzere, oluşturulan 9 kategori kapsamında bilgilere yer verilmiştir. Bu bağlamda, metotta yer alan içerikler yapılan kategorilendirmelere göre ele alınmış ve sınıflandırılmıştır. Ayrıca bu bölümde ilgili metodun künye ve fihrist bilgilerine de yer verilmiştir. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun künye bilgileri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodunun Künye Bilgileri

Eser Adı	Hocasız Ud Öğrenmek Usulü
Yazarı	Ali Salâhi Bey
Yayın Evi	Dersaadet Mokosyan Matbaası
Basım Yılı ve Yeri	1326 (1909/1910)-İstanbul
Sayfa Sayısı	80
Etüt-Alıştırma-Egzersiz Sayısı	115
Repertuvar Sayısı	8

Tablo 1 incelendiğinde, metodun toplamda 80 sayfa olduğu, Dersaadet Mokosyan Matbaası'nda ve İstanbul'da 1910 yılında yayınlandığı görülmektedir. Ayrıca, metod içerisinde 115 etüt-alıştırma-egzersiz ve 8 eser bulunmaktadır. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun fihrist (içindekiler) bilgileri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodunun Fihrist (İçindekiler) Bilgileri

1. Önsöz	**46.** Bir notadan sonra diğer telde karşılığı bulmak için talim
2. Notanın Alfabesi	**47.** Dörtlük notaları çalmağa alışmak için talim
3. Nota hatları	**48.** Parçalı notaları çalmağa alışmak için talim
4. Fazla hatlar	**49.** Mızrap için talim
5. Daima isti'mal olunan beş çizgi	**50.** Birinci dörtlük yani noktalı notaları çalmağa alışmak için talim
6. Notaların isimleri	**51.** Sekizlik notaları çalmağa mahsus talim
7. Sadanın konumu: Anahtar	**52.** Parmakları alıştırmak için talim
8. Sol, fa, do, Anahtarları	**53.** Bağlı notaları çalmağa mahsus talim
9. Sadanın hareketleri	**54.** Mızrap için talim
10. Usulat	**55.** Parmak alıştırmak için talim
11. Usul yahut Ölçü	**56.** Bağlı notalara dair talim
12. Noktalı notalar	**57.** Usule dair talim
13. Esler ya da Sus işaretleri	**58.** Parmak alıştırmak için talim
14. Noktalı esler	**59.** Çarpmalı notaları çalmak için talim
15. Tekrar işaretleri	**60.** Noktalı sekizlikleri çalmak için talim
16. Bağ işareti	**61.** Üç çizgili usullere dair talim
17. Çarpma işareti	**62.** Usule dair talim
18. İhtizar, Tripole	**63.** Küçük notalara dair talim
19. Diyez, Bemol, Bikar	**64.** Üçlü notalara dair talim
20. Çifte diyez çifte bemol	**65.** Mürekkep usule dair talim
21. Akord, ahenk, diyapozon	**66.** On altılık notalara dair talim
22. Ud akordu	**67.** Mürekkeb usule dair talim
23. Fasıla	**68.** Basit usule dair talim
24. Tiz ve Pes işaretleri arasındaki farklar	**69.** Otuz ikilik notalara dair talim
25. Makam	**70.** On altılık notalardan üçlü notalara geçmek için talim
26. Musikimizdeki makamlar seyr ve karar ettiği perdelerin beyanı	**71.** Nihavendden mızrap için talim
27. Udun açık perdeleri	**72.** Dörtlük sekizlik triole on altılık notaları muhallatan çalmak için suzinaktan talim
28. Udun kapalı ve açık naturel perdeleri	**73.** Mızrapta mümarese için evç makamında talim
29. Mızrap bölümleri	**74.** Mızrap ve parmak alıştırmak için talim
30. Mevki'ler için birinci pozisyon	**75.** Küçük parmağı alıştırmak için talim
31. Ud telleri üzerinde parmakların mevki'ini bilmek için talim	**76.** Talimler
32. Ud perdelerinin eşkali	**77.** Mızrap değiştirmek ve muhtelif surette mızrap vurmak için talimler

33. Udun naturel diyez sedalarına parmakların vâzî
34. Udun naturel bemol sedalarına parmakların vâzî
35. Diyez, bemol perdelerinin mevkiilerini bildirmek için talim
36. Mızraba alışmak için perdelerde talim (Açık perdeleri)
37. Küçük parmağı alıştırmak için talim
38. İlk perdeyi tekrarlayarak müteaddid fasılalara alışmak için talim
39. Perdeleri ikişer ikişer tize çıkıp pese inmek için talim
40. Üçer perde arası atlayarak çalmak için talim
41. Ud çalınırken verilecek vaziyet
42. Udun üstündeki burguları akord ederken alınacak vaziyet
43. Udun altındaki burguları akord ederken alınacak vaziyet
44. İlk mızrap tutmak vaziyeti
45. Mütedavil makamlardan bazılarının seyrini eda eden ıskalalar
78. Parmak için ıskalalar
79. Şarkı rast Zeki Mehmed Ağa (Sofyan)
80. Şarkı hicaz Medeni Aziz Efendi (Düyek)
81. Şarkı hicazkar Lem'i Bey (Ağır aksak)
82. Şarkı bestenigar Hafız Salis Efendi (devri hindi)
83. Şarkı nihavend Rıfat Bey (sofyan)
84. Şarkı rast Dede Efendi (yürük semai)
85. Şarkı suzinak Ali Salâhi Bey (yürük aksak)
86. Şarkı hicaz Ali Salâhi Bey (çifte sofyan)
87. Kitabın fihristi
88. Mızrap sallamağa alışmak için talim
89. Mızrap için Talim

Tablo 2 incelendiğinde, metodun içeriğinde 89 başlığın olduğu, içerik kısmının önsöz ile başladığı ve çeşitli alanlarda egzersiz, etüt ve alıştırmaların olduğu, ud çalgısına ve notaya yönelik teorik bilgilerin olduğu ve ayrıca 8 eserlik bir repertuvar içerdiği görülmektedir. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu içerisindeki ud çalgısına yönelik teorik bilgiler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodu İçerisindeki Ud Çalgısına Yönelik Teorik Bilgiler

Sıra No.	Ud Çalgısına Yönelik Teorik Bilgiler
1.	Udun akordu
2.	Ud tellerindeki doğal sesler
3.	Udun açık perdeleri
4.	Ud görüntüsü ve tuşe üzerindeki perdeler (görsel destekli)
5.	Udun duruşu, tutuşu ve mızrap tutuşu (görsel destekli)

Tablo 3'te görüldüğü gibi, metodun içerisinde udun akordu, ud tellerindeki doğal sesler, udun açık perdeleri, ud görüntüsü ve tuşe üzerindeki perdeler ve udun duruşu, tutuşu ve mızrap tutuşu konuları olmak üzere 5 konuya yer verilmiştir. Ayrıca metotta udun duruş-tutuş, mızrap tutuşu ve ud üzerindeki nota yerlerinin görseller ile desteklenerek verildiği tespit edilmiştir. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu içerisinde yer alan temel müzik teorisine yönelik bilgiler Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodu İçerisinde Yer Alan Temel Müzik Teorisine Yönelik Bilgiler

Sıra No.	Temel Müzik Teorisi Bilgileri	İçeriği
1.	Notanın Alfabesi	Nota yerleri ve porte
2.	Notaların İsimleri	Notaların Türk müziğindeki perde isimleri
3.	Sedanın Konumu "Anahtar"	Sol, fa ve do anahtarları konumları ve kullanımı
4.	Sedanın Hareketleri	Nota değerleri
5.	Usul yahut Ölçü	Usul ve ölçü kavramı, usul darpları
6.	Usuller	2 zamandan 10 zamana kadar usul anlatımları
7.	Noktalı Notalar	Noktalı nota değerleri ile çeşitli tartımlar
8.	Esler ve Tekrar İşaretleri	Es işaretleri, değerleri, röpriz, dolap, senyö vb.
9.	Bağ ve Çarpma İşaretleri	İşaretler, değerler ve çalım şekilleri

Tablo 4'te görüldüğü gibi, metotta nota yerleri ve değerleri, perde isimleri, anahtarlar, usuller, esler ve tekrar işaretleri, nota bağı, çarpma ve çeşitli müzik dinamikleri olmak üzere temel müzik teorisine yönelik 10 konu başlığına yer verilmiştir. Ayrıca, metot içerisinde batı müziği nota yazım sisteminin kullanıldığı belirlenmiştir. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu içerisinde yer alan nota yerleri ve değerlerine yönelik çalışmalar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodu İçerisinde Yer Alan Nota Yerleri ve Değerlerine Yönelik Çalışmalar

Sıra No.	Nota Yerleri ve Değerlerine Yönelik Çalışmalar	Çalışmanın İçeriği
1.	Dörtlük Notaları Çalmaya Alışmak İçin Talim -1-	Dörtlük notalarda farklı ses ve aralıklarla çalışma -1-
2.	Dörtlük Notaları Çalmaya Alışmak İçin Talim -2-	Dörtlük notalarda farklı ses ve aralıklarla çalışma -2-
3.	Dörtlük Notaları Çalmaya Alışmak İçin Talim -3-	Dörtlük notalarda farklı ses ve aralıklarla çalışma -3-
4.	Dörtlük Notaları Çalmaya Alışmak İçin Talim -4-	Dörtlük notalarda farklı ses ve aralıklarla çalışma -4-
5.	Dörtlük Notaları Çalmaya Alışmak İçin Talim -5-	Dörtlük notalarda farklı ses ve aralıklarla çalışma -5-
6.	Çarpmalı Notaları Çalmaya Alışmak İçin Talim	Dörtlük notalarda çarpma alıştırması
7.	Birçok Dörtlük ve Noktalı Notayı Çalmaya Alışmak İçin Talim -1-	Noktalı dörtlükleri hem uzun hem de üçleme şeklinde çalma alıştırması -1-
8.	Birçok Dörtlük ve Noktalı Notayı Çalmaya Alışmak İçin Talim -2-	İkilik, dörtlük, sekizlik, noktalı nota ve es değerleriyle karışık çalışma -2-
9.	Birçok Dörtlük ve Noktalı Notayı Çalmaya Alışmak İçin Talim -3-	İkilik, dörtlük, sekizlik, noktalı nota ve es değerleriyle karışık çalışma -3-
10.	Birçok Dörtlük ve Noktalı Notayı Çalmaya Alışmak İçin Talim -4-	İkilik, dörtlük, sekizlik, noktalı nota ve es değerleriyle karışık çalışma -4-
11.	Sekizlik Notaları Çalmaya Mahsus Talim	Ağırlıklı olarak sekizlik nota değerleriyle çalışma
12.	Bağlı Notaları Çalmaya Mahsus Talim	Notalarda bağlı çalma ve farklı nota değerleri ile bağlı çalmaya alıştırma
13.	Bağlı Notalara Dair Talim -1-	Sofyan usulünde dörtlük notalarla bağlı çalma
14.	Bağlı Notalara Dair Talim -2-	Semai usulünde dörtlük notalarla bağlı çalma
15.	Bağlı Notalara Dair Talim -3-	Sofyan usulünde dörtlük ve sekizlik notalarla bağlı çalma
16.	Bağlı Notalara Dair Talim -4-	Nim Sofyan usulünde dörtlük ve sekizlik notalarla bağlı çalma
17.	Bağlı Notalara Dair Talim -5-	Nim Sofyan usulünde dörtlük, sekizlik ve onaltılık notalarla bağlı çalma
18.	Çarpmalı Notalara Dair Talim	Farklı nota değerleriyle çarpma alıştırması
19.	Noktalı Sekizlikleri Çalmak İçin Talim	Noktalı sekizliklerle dizisel çalışma (mahur dizide)
20.	Küçük Notaları Çalmaya Dair Talim	Mordan çalışması
21.	Üçlü Notalara Dair Talim	Üçleme/Triole çalışması
22.	Onaltılık Notalara Dair Talim -1-	Onaltılık nota değerleri ile dizisel ve melodik çalışmalar -1-
23.	Onaltılık Notalara Dair Talim -2-	Onaltılık nota değerleri ile dizisel ve melodik çalışmalar -2-
24.	Onaltılık Notalara Dair Talim -3-	Onaltılık nota değerleri ile dizisel ve melodik çalışmalar -3-
25.	Onaltılık Notalara Dair Talim -4-	Onaltılık nota değerleri ile dizisel ve melodik çalışmalar -4-
26.	Onaltılık Notalara Dair Talim -5-	Onaltılık nota değerleri ile dizisel ve melodik çalışmalar -5-
27.	Onaltılık Notalara Dair Talim -6-	Onaltılık nota değerleri ile dizisel ve melodik çalışmalar -6-
28.	Onaltılık Notalara Dair Talim -7-	Onaltılık nota değerleri ile dizisel ve melodik çalışmalar -7-
29.	Otuzikilik Notalara Dair Talim	Otuzikilik nota değerleri ile karışık çalışma
30.	Onaltılık Notalardan Üçlü Notalara Geçmek İçin Talim	Onaltılık notalardan üçlemeye geçiş çalışması
31.	Dörtlük, Sekizlik, Onaltılık, Triole, Notaları Muhallatan Çalmak İçin Suzinaktan Talim	Suzinak makamı dizi seslerinde farklı nota değerleriyle uyumlu çalmak için alıştırma

Tablo 5'te görüldüğü gibi, metotta 5 adet dörtlük notaları çalmaya alışmak için talim, 2 adet çarpmalı notaları çalmaya alışmak için talim, 4 adet birçok dörtlük ve noktalı notayı çalmaya alışmak için talim, 1 adet sekizlik notaları çalmaya alışmak için talim, 6 adet bağlı notalara dair talim, 1 adet noktalı sekizlikleri çalmak için talim, 1 adet küçük notaları çalmaya dair talim, 1 adet üçlü notalara dair talim, 7 adet onaltılık notalara dair talim, 1 adet otuzikilik notalara dair talim, 1 adet onaltılık notalardan üçlü notalara geçmek için talim ve 1 adet dörtlük, sekizlik, onaltılık, triole, notaları muhallatan (uyumlu) çalmak için suzinaktan talim olmak üzere 31 adet konu başlığına yer verilmiştir. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu içerisinde yer alan mızrap alıştırmaları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Ud Metodu İçerisinde Yer Alan Mızrap Alıştırmaları

Sıra No.	Mızrap Alıştırmaları	Mızrap Alıştırmalarının İçeriği
1.	Mızrap Bölümleri	Farklı nota değerleri ile mızrap yönleri
2.	Mızrap Sallamaya Alışmak İçin Talim	Mızrap artırma ve mızrap yönleri
3.	Mızraba Alışmak İçin Açık Perdelerde Talim	Boş tellerde mızrap yönleri
4.	Mızrap İçin Talim	Mızrap artırma
5.	Mızrap İçin Talim -1-	Noktalı dörtlüklerle çoklu mızrap -1-
6.	Mızrap İçin Talim -2-	Noktalı dörtlüklerle çoklu mızrap -2-
7.	Mızrap İçin Talim -3-	Noktalı dörtlüklerle çoklu mızrap -3-
8.	Mızrap İçin Talim -4-	Noktalı dörtlüklerle çoklu mızrap -4-
9.	Mızrap Talimi	Sekizlik notalarda mızrap artırma
10.	Mızrap İçin Talim	Onaltılık notalarda mızrap artırma
11.	Nihavendden Mızrap İçin Talim	Nihavend makamı sesleri ile çeşitli mızrap çalışmaları (artırma, tremolo vb.)
12.	Mızrapta Mümarese için Eviç makamında Talim	Eviç makamı seslerinde farklı tartım ve mızrap yönleri ile çalışma
13.	Mızrap Değiştirmek ve Muhtelif Surette Mızrap Vurmak İçin Talimler	Üst alt mızrap yön değişikliği

Tablo 6 incelendiğinde, metot içerisinde toplamda 13 mızrap alıştırmasının bulunduğu görülmektedir. Bu alıştırmalardan 8'inin farklı nota değerleri ile mızrap artırma ve çoklu mızraplarla ilgili, 5'inin mızrap yönleriyle ilgili olduğu, ayrıca metod içerisinde yer alan mızrap alıştırmalarından 2'sinin makamsal etütlerle (Nihavend ve Eviç) mızrap alıştırması olduğu tespit edilmiştir. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu içerisinde yer alan parmak alıştırmaları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodu İçerisinde Yer Alan Parmak Alıştırmaları

Sıra No.	Parmak Alıştırmaları	Parmak Alıştırmalarının İçeriği
1.	Pozisyon 1	Naturel seslerde parmak pozisyonları
2.	Teller Üzerinde Parmakların Mevkiini Bilmek İçin Talim	Tüm tellerde parmak pozisyonları
3.	1. Pozisyon İçin Naturel ve Diyez Sedalara Parmakların Vaziyeti	1. pozisyonda naturel ve diyez sesler için parmak numaraları ve konumları
4.	1. Pozisyon İçin Naturel ve Bemol Sedalara Parmakların Sureti Vaziyeti	1. pozisyonda naturel ve bemol sesler için parmak numaraları ve konumları
5.	Diyez, Bemol ve Perdelerin Konumlarını Yitirmeme Çalışması -1-	Diyez ve bemollü seslerde alıştırma
6.	Diyez, Bemol ve Perdelerin Konumlarını Yitirmeme Çalışması -2-	Diyez ve bemollü seslerde alıştırma
7.	Küçük Parmağı Alıştırmak ve 1. Pozisyondan Yarım Perde İlerisini Bulmak İçin Talim	Serçe parmağı kaldırmadan, kaydırarak 2. pozisyona geçiş

8.	İşaretli Parmakları Yerinden Kaldırmadan Talim	İşaretli parmakları sabit tutarak diğer sesleri çalıştırma
9.	Perdeleri İkişer İkişer Tize Çıkıp Pese İnmek İçin Talim	Sıralı sesler ile ikişerli çalışma
10.	Perdeleri Üçer Üçer Tize Çıkıp Pese İnmek İçin Talim	Sıralı sesler ile üçerli çalışma
11.	Perdeleri Dörder Dörder Tize Çıkıp Pese İnmek İçin	Sıralı sesler ile dörderli çalışma
12.	Perdeleri Beşer Beşer Tize Çıkıp Pese İnmek İçin Talim	Sıralı sesler ile beşerli çalışma
13.	Perdeleri Altışar Altışar Tize Çıkıp Pese İnmek İçin Talim	Sıralı sesler ile altışarlı çalışma
14.	Perdeleri Yedişer Yedişer Tize Çıkıp Pese İnmek İçin Talim	Sıralı sesler ile yedişerli çalışma
15.	Perdeleri Sekizer Sekizer Tize Çıkıp Pese İnmek İçin Talim	Sıralı sesler ile sekizerli çalışma
16.	Parmakları Alıştırmak İçin Talim -1-	Sekizlik notalar ile sıralı ve atlamalı seslerde parmak alıştırmaları -1-
17.	Parmakları Alıştırmak İçin Talim -2-	Sekizlik notalar ile sıralı ve atlamalı seslerde parmak alıştırmaları -2-
18.	Parmakları Alıştırmak İçin Talim -3-	Sekizlik notalar ile sıralı ve atlamalı seslerde parmak alıştırmaları -3-
19.	Parmak Alıştırmak İçin Talim	Sekizlik notalar ile hem sıralı hem de ezgisel parmak alıştırması
20.	Parmak Alıştırmak İçin Talim	Sekizlik notalar ile sıralı, atlamalı ve ezgisel parmak alıştırması
21.	Mızrap ve Parmak Alıştırmak İçin Talim	Sekizlik ve onaltılık notalarla dördüncü parmağı konumda kullanabilme alıştırması
22.	Küçük Parmağı Alıştırmak İçin Talim -1-	Dördüncü parmağı geliştirmek için farklı tel ve pozisyonlarda çalışmalar -1-
23.	Küçük Parmağı Alıştırmak İçin Talim -2-	Dördüncü parmağı geliştirmek için farklı tel ve pozisyonlarda çalışmalar -2-
24.	Küçük Parmağı Alıştırmak İçin Talim -3-	Dördüncü parmağı geliştirmek için farklı tel ve pozisyonlarda çalışmalar -3-
25.	Küçük Parmağı Alıştırmak İçin Talim -4-	Dördüncü parmağı geliştirmek için farklı tel ve pozisyonlarda çalışmalar -4-
26.	Küçük Parmağı Alıştırmak İçin Talim -5-	Dördüncü parmağı geliştirmek için farklı tel ve pozisyonlarda çalışmalar -5-
27.	Küçük Parmağı Alıştırmak İçin Talim -6-	Dördüncü parmağı geliştirmek için farklı tel ve pozisyonlarda çalışmalar -6-
28.	Küçük Parmağı Alıştırmak İçin Talim -7-	Dördüncü parmağı geliştirmek için farklı tel ve pozisyonlarda çalışmalar -7-
29.	Titremeye Dair	Trill ve vibrato çalışması

Tablo 7 incelendiğinde, metot içerisinde toplamda 29 parmak alıştırmasının bulunduğu görülmektedir. Bu alıştırmalardan 9'unun farklı tellerde, pozisyonlarda ve nota değerleriyle dördüncü parmağı geliştirmeye yönelik alıştırmalar olduğu, 7'sinin tuşe üzerindeki parmak pozisyonlarını ve nota yerlerini öğretmeye yönelik olduğu, 7'sinin farklı aralıktaki sıralı sesler ile parmak alıştırması olduğu, 5'inin sıralı ve atlamalı seslerle parmak alıştırması olduğu, 1'inin ise trill ve vibrato çalışması olduğu tespit edilmiştir. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu içerisinde yer alan makamsal dizi, etüt ve egzersizler Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8.

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodu İçerisinde Yer Alan Makamsal Dizi, Etüt ve Egzersizler

Sıra No.	Makamsal Dizi, Etüt ve Egzersizler	Makamsal Dizi, Etüt ve Egzersizlerin İçeriği
1.	Rast Makamı Dizisi	Rast makamı dizi sesleri ile çalışma
2.	Nihavend Makamı Dizisi	Nihavend makamı dizi sesleri ile çalışma
3.	Suzinak Makamı Dizisi	Suzinak makamı dizi sesleri ile çalışma
4.	Hicazkar Makamı Dizisi	Hicazkar makamı dizi sesleri ile çalışma
5.	Kürdilihicazkar Makamı Dizisi	Kürdilihicazkar makamı dizi sesleri ile çalışma
6.	Nişaburek Makamı Dizisi	Nişaburek makamı dizi sesleri ile çalışma
7.	Hüzzam Makamı Dizisi	Hüzzam makamı dizi sesleri ile çalışma
8.	Yegah Makamı Dizisi	Yegah makamı dizi sesleri ile çalışma
9.	Uşşak Makamı Dizisi	Uşşak makamı dizi sesleri ile çalışma
10.	Hüseyni Makamı Dizisi	Hüseyni makamı dizi sesleri ile çalışma
11.	Karcığar Makamı Dizisi	Karcığar makamı dizi sesleri ile çalışma
12.	Hicaz Makamı Dizisi	Hicaz makamı dizi sesleri ile çalışma
13.	Saba Makamı Dizisi	Saba makamı dizi sesleri ile çalışma
14.	Şedaraban Makamı Dizisi	Şedaraban makamı dizi sesleri ile çalışma
15.	Suz-i Dil Makamı Dizisi	Suz-i Dil makamı dizi sesleri ile çalışma
16.	Acemaşiran Makamı Dizisi	Acemaşiran makamı dizi sesleri ile çalışma
17.	Ferahnak Makamı Dizisi	Ferahnak makamı dizi sesleri ile çalışma
18.	Eviç Makamı Dizisi	Eviç makamı dizi sesleri ile çalışma
19.	Evcara Makamı Dizisi	Evcara makamı dizi sesleri ile çalışma
20.	Kürdilihicazkar Talim	Kürdilihicazkar makamı seslerinde ezgisel çalışma

Tablo 8 incelendiğinde, metot içerisinde toplamda 20 makamsal dizi, etüt ve egzsersizin olduğu görülmektedir. Bu çalışmalardan 19'unun rast, nihavend, suzinak, hicazkar, kürdilihicazkar, nişaburek, hüzzam, yegah, uşşak, hüseyni, karcığar, hicaz, saba, şedaraban, suz-i dil, acemaşiran, ferahnak, eviç ve evcara makamlarında dizisel çalışma olduğu, 1'inin ise kürdilihicazkar makamında ezgisel çalışma olduğu tespit edilmiştir. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu içerisinde yer alan usule yönelik çalışmalar Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodu İçerisinde Yer Alan Usule Yönelik Alıştırmalar

Sıra No.	Usule Yönelik Alıştırmalar	Usule Yönelik Alıştırmaların İçeriği
1.	Usuller	4 zamandan 10 zamana kadar usul anlatımı
2.	Usule Dair Talim	Sofyan usulünde senkop çalışması
3.	Üç Darplı Usullere Dair Talim	Semai usulünde dörtlük notalar ve eslerle çalışma
4.	Usule Dair Talim	Sofyan usulünde sekizlik notalar ve noktalı tartımlarla çalışma
5.	Mürekkep Usule Dair Talim	Bileşik sofyan usulünde çalışma
6.	Mürekkep Usule Dair Talim	Yürük semai usulünde çalışma
7.	Basit Usule Dair Talim	Semai usulünde çalışma

Tablo 9 incelendiğinde, metot içeriğinde usule yönelik 7 başlık olduğu görülmektedir. Ancak 1. sırada yer alan "Usuller" başlığı kapsamında usul darplarının teorik anlatımı yapıldığından dolayı bu kısım etüt-egzersiz-alıştırma kategorisinde değerlendirilmemiştir. Bu bağlamda 2'si sofyan usulünde, 2'si semai usulünde, 1'i bileşik sofyan usulünde ve 1'i de yürük semai usulünde olmak üzere toplamda 6 alıştırma ve usullere yönelik 1 konu anlatımının olduğu tespit edilmiştir. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu içerisinde yer alan aralık çalışmaları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodu İçerisinde Yer Alan Aralık Çalışmaları

Sıra No.	Aralık Çalışmaları	Aralık Çalışmalarının İçeriği
1.	Üçer Perde Arası Atlayarak Çalmak İçin	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında üçlü aralık çalışması
2.	Dörder Perde Arası Atlayarak Çalmak İçin	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında dörtlü aralık çalışması
3.	Beşer Perde Arası Atlayarak Çalmak İçin	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında beşli aralık çalışması
4.	Altışar Perde Arası Atlayarak Çalmak İçin	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında altılı aralık çalışması
5.	Yedişer Perde Arası Atlayarak Çalmak İçin	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında yedili aralık çalışması
6.	Sekizer Perde Arası Atlayarak Çalmak İçin	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında sekizli aralık çalışması
7.	Dokuzar Perde Arası Atlayarak Çalmak İçin	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında dokuzlu aralık çalışması
8.	Onar Perde Arası Atlayarak Çalmak İçin	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında onlu aralık çalışması
9.	İlk Perdeyi Tekrarlayarak Müteaddid Fasılalara Alışmak İçin Talim	Yegah ve neva perdelerini sabit tutarak üzerine kurulan farklı aralıklar ile çalışma
10.	Bir Sesten Sonra Diğer Telde Karşılığını Bulmak	Oktav ve üçlü sesler ile aralık çalışması
11.	Parmak İçin Iskalalar -1-	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında onaltılık notalar ile üçlü aralık çalışması
12.	Parmak İçin Iskalalar -2-	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında onaltılık notalar ile dörtlü aralık çalışması
13.	Parmak İçin Iskalalar -3-	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında onaltılık notalar ile beşli aralık çalışması
14.	Parmak İçin Iskalalar -4-	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında onaltılık notalar ile altılı aralık çalışması
15.	Parmak İçin Iskalalar -5-	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında onaltılık notalar ile yedili aralık çalışması
16.	Parmak İçin Iskalalar -6-	Yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasında onaltılık notalar ile sekizli aralık çalışması

Tablo 10 incelendiğinde, metot içeriğinde toplamda 16 aralık çalışmasının olduğu görülmektedir. Bu çalışmaların üçlü, dörtlü, beşli altılı, yedili, sekizli, dokuzlu ve onlu aralıkları çalışmaya yönelik olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bu çalışmalarda, yegah perdesi ile tiz buselik perdesi arasındaki seslerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu içerisinde yer alan eserler Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11.

Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodu İçerisinde Yer Alan Eserler

Sıra No.	Eser Adı	Makamı ve Formu	Usulü	Bestekarı
1.	Bugün Hiç Bakmadın Ey Mah Yüzüme	Rast Şarkı	Sofyan	Zeki Mehmed Ağa
2.	Yar Açtı Taze Yâre Sîne-i Sad Yâreme	Hicaz Şarkı	Düyek	Medeni Aziz Efendi
3.	Pembelikle İmtizaç Etmiş Tenin	Hicazkar Şarkı	Ağır Aksak	Lem'i Bey
4.	Tezyin Ediyor Gülşeni Şebboy ile Sünbül	Bestenigar Şarkı	Devri Hindi	Hafız Salis Efendi
5.	Aman Ey Gonca-i Nevres Nihâlim	Nihavend Şarkı	Sofyan	Rıfat Bey
6.	Yüzündür Cihanı Münevver Eden	Rast Şarkı	Yürük Semai	Dede Efendi
7.	Öyle Bir Yâre Düştü ki Gönlüm	Suzinak Şarkı	Yürük Aksak	Ali Salâhi Bey
8.	Meclis Bezendi Sazlar Çalınsın	Hicaz Şarkı	Çifte Sofyan	Ali Salâhi Bey

Tablo 11 incelendiğinde, metot içerisinde 8 eserin yer aldığı görülmektedir. Eserlerin makamlarının 2'sinin rast, 2'sinin hicaz, diğerlerinin ise hicazkar, bestenigar, nihavend ve suzinak makamlarında olduğu, eserlerin usullerinin ise 2'sinin sofyan,

diğerlerinin düyek, ağır aksak, devri hindi, yürük semai ve yürük aksak usullerinde olduğu görülmektedir. Ayrıca metot içerisinde yer alan eserlerden 2'sinin yazara ait, diğer 6 eserin ise farklı bestekarlara ait olduğu tespit edilmiştir. Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodu, araştırma kapsamında incelenerek kategorilendirilmiş ve metot içerisinde yer alan dizi, etüt, egzersiz, alıştırma dağılımları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12.

"Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" İsimli Metodu İçerisinde Yer Alan Dizi, Etüt, Egzersiz, Alıştırma Dağılımı

Kategoriler	**f**	**%**
Nota Yerleri ve Değerlerine Yönelik Çalışmalar	31	26,95
Parmak Alıştırmaları	29	25,21
Makamsal Dizi, Etüt ve Egzersizler	20	17,39
Aralık Çalışmaları	16	13,91
Mızrap Alıştırmaları	13	11,30
Usule Yönelik Alıştırmalar	6	5,21
TOPLAM	**115**	**100**

Tablo 11'den elde edilen veriler doğrultusunda, metot içerisinde toplam 115 dizi, etüt, egzersiz ve alıştırma olduğu görülmektedir. Bu içeriklerin en fazla %26,95 oranında 31 adet nota yerleri ve değerlerine yönelik çalışmalar, %25,21 oranında 29 adet parmak alıştırmaları, %17,39 oranında 20 adet makamsal dizi, etüt ve egzersizler, %13,91 oranında 16 adet aralık çalışmaları, %11,30 oranında 13 adet mızrap alıştırmaları ve %5,21 oranında 6 adet usule yönelik alıştırmalar olduğu tespit edilmiştir.

Sonuçlar

Bu araştırma, Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun içerik açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Türk müziği çalgı öğretiminde kullanılan ilk matbu metotlardan biri olduğu tespit edilen Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunda yapılan incelemeler doğrultusunda;

- İçeriğinde 115 adet etüt-alıştırma-egzersiz ve 8 adet şarkı formunda eser olduğu,
- Ud çalgısına yönelik; udun akort edilmesi, ud tellerindeki doğal sesler, udun açık perdeleri, ud görüntüsü ve tuşe üzerindeki perdeler, udun duruşu, tutuşu ve mızrap tutuşu gibi konulara görseller ile desteklenerek yer verildiği,
- Metot içerisinde uluslararası nota yazım sisteminin kullanıldığı tespit edilmiştir. "Sultan II. Mahmud döneminde (1808-1839) ülkemizde kullanılmaya başlayan uluslararası nota yazısı ise içerdiği perde sayısı açısından geleneksel müziklerimizin yazımında yetersiz kalmaktaydı" (Coşkun, 1988, s. 304). Bu görüş doğrultusunda, Türk müziğinde uluslararası nota yazım sisteminin 19. yüzyıl başlarında kullanılmaya başlanıldığı söylenebilir. Metodun yayınlandığı tarih göz önünde bulundurulduğunda, yayınlandığı dönemde kullanılan nota yazım sistemiyle yazıldığı ve bu bağlamda, metot içeriğinde uluslararası nota yazım sistemini ve temel müzik teorisini öğretmeye yönelik 10 adet konu başlığının bulunduğu,
- Metot içerisinde yer alan etüt, egzersiz ve alıştırma konu başlıklarının; nota yerleri ve nota değerlerine yönelik (31 adet), parmak alıştırmaları (29 adet), makamsal dizi, etüt ve egzersizler (20 adet), aralık çalışmaları (16 adet) ve mızrap alıştırmaları (13 adet), usule yönelik çalışma (6 adet) olduğu ve bu bağlamda en fazla çalışmanın nota yerleri ve nota değerlerine yönelik, en az ise usule yönelik çalışmalar olduğu,
- Metotta yer alan etüt, alıştırma ve egzersiz içeriklerinin kendi içinde basitten zora ilkesine uygun ve bağlantılı olduğu ancak konu başlıklarının dağılımında belli bir sıralamanın olmadığı,
- Metoda içerik ve pedagojik açıdan bakıldığında, temel müzik teorisi bilgileri, nota yerleri ve değerlerine yönelik fazlaca alıştırma bulunması, çalgının temel teknik becerisini kazandırmaya yönelik mızrap, parmak ve aralık çalışmaları bulunması, Türk müziği öğretimine yönelik makamsal dizi, etüt ve egzersizlerle birlikte usul çalışmaları ve eser repertuvarının bulunmasından dolayı günümüzde kullanılan ilgili alandaki ud metotlarına katkı sağlamış olabileceği,
- Metodun seviyeye uygun olarak genelden-özele, basitten-zora ilkesi doğrultusunda sistematik olması, yazıldığı döneme göre sade ve yalın bir dil kullanarak açık ve anlaşılır olması nedeni ile pedagojik özellikler barındırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.
Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Yazar Katkıları: *Fikir- O.A.; Tasarım- O.A.; Denetleme- O.A.; Kaynaklar- O.A.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi- O.A.; Analiz ve/ veya Yorum- O.A.; Literatür Taraması-B.K.; Yazıyı Yazan- B.K.; Eleştirel İnceleme- B.K.*
Finansal Destek: *Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.*
Not: *Bu çalışma Prof. Dr. Barış Karaelma danışmanlığında yürütülen "Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" Adlı Metodunun İncelenmesi ve Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kullanılabilirliği" başlıklı doktora tez çalışmasının bir kısmından hareketle üretilmiştir.*

Peer-review: *Externally peer-reviewed.*
Conflict of Interest: *The authors have no conflicts of interest to declare.*
Author contribution: *Idea-O.A.; Design- O.A.; Check- O.A.; Sources- O.A.; Data Collection and/or Processing- O.A.; Analysis and/or Comment- O.A.; Literature Review- B.K.; Written by- B.K.; Critical Review- B.K.*
Financial Disclosure: *The authors declared that this study has received no financial support.*
Note: *This study was produced based on a part of the doctoral thesis titled "Analysis of Ali Salahi Bey's Method Named "Learning Oud Without a Teacher" and Its Usability in Institutions Providing Professional Music Education" carried out under the supervision of Prof. Dr. Barış Karaelma.*

Kaynaklar

Ali Salâhi Bey, (1910). *Hocasız ud öğrenmek usulü.* Dersaadet Mokosyan Matbaası.

Behar, C. (2023). *Aşk olmayınca meşk olmaz.* Yapı Kredi Yayınları.

Bodur, A. (2019). Türkiye'de ud eğitimi için yazılmış metodların karşılaştırmalı incelenmesi (Tez No. 589771) [Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].

Bol, Y. (2022). *Yayımlanmış ud metodu ve alıştırmalarının karşılaştırmalı analizi ve ud eğitimine yönelik ileri seviye pozisyon etüdlerinin oluşturulması* (Tez No. 709557) [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Tez Merkezi.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2022). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri.* Pegem Akademi.

Ceylan. M. K. (2017). Mehmed Fahri Kopuz'un "*Nazari ve Ameli Ud Dersleri*" isimli metot kitabının teorik ve teknik açıdan incelenmesi [Theoretical and Technical Investigation of the "Theoretical and Practical Oud Lessons" Name Method Book of Mehmed Fahri Kopuz]. *Online Journal of Musıc Scıences,* 2(1), 117-135.

Coşkun, K. (1988). *Uluslararası nota yazısının geleneksel müziklerimizde kullanılışı ve ortaya çıkan sorunlar*. [Bildiri Tam Metin]. Birinci Müzik Kongresi, Ankara.

Çakırer, H. S. (2021). Yayımlanmış ud metotlarındaki örnek eserlerin form, makam, usûl ve bestekârlar yönünden incelenmesi [Analysis of Sample Works in Published Ud Methods in Terms of Form, Makam, Rhythm and Composers]. *Atlas Internatıonal Refereed Journal on Social Sciences,* 7(38), 1472-1482.

Doğan Sevinç, H. (2012). *Meşk sistemi bağlamında taksim formunda üslûb üzerine bir çalışma* (Tez No. 342449) [Sanatta Yeterlilik Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].

Gerçek, İ. H. (2010). Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kullanılan ud metotları üzerinde karşılaştırılmalı bir çalışma [A Comparative Study on the Oud Methods Used at the Vocational Institutions]. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (1), 149-156.

Göksu, A. (2021). Onur Akdoğu ud metodlarındaki transpoze etüt ve eserlerin teknik açıdan incelenmesi [The Study of Transposed Etudes and Works From A Technical Aspect of Onur Akdoğu Oud Metods]. *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi,* 3(2), 1-22.

Güner, B. B. (2017). Meşk ve metot: Sözlü kültürden yazılı kültüre çalgı eğitiminde değişim [Meşk and Method: Change in the Musical Instrument Education From Oral to Written Culture]. *Müzik Eğitimi,* (9), 17-26.

Işıktaş, B. (2016, Mayıs). 20. Yüzyıl Osmanlı-Türk müziği icrasında metodoloji meselesi [Tam Metin Bildiri]. *Müzikte Metodoloji ve Müzikle İletişim Uluslararası Sempozyumu,* İstanbul.

Kalıver, O. (2018). *Öğretim elemanları görüşleri doğrultusunda Türk müziği çalgı öğretim yöntemlerinin belirlenmesi ve çalgı öğretiminde kullanılan metotların incelenmesi* (Tez No. 543236) [Yüksek Lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü]. YÖK Tez Merkezi.

Kaptan, Z. (2022). Türk müziği çalgılarında öğretim metot ve metodoloji üzerine bir inceleme [A Review on Teaching Methods And Methodology in Turkish Music Instruments]. *CUJOSS, 46*(1), 95-101.

Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler* (30. Basım). Nobel Akademik Yayıncılık.

Küçükgök, E. (2016). *Ülkemizde kullanılan yayınlanmış ud eğitimi metotlarının karşılaştırmalı analizi* (Tez No. 430681). [Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü]. YÖK Tez Merkezi.

Sözer, V. (2005). *Müzik ansiklopedik sözlük.* Remzi Kitapevi.

Yücel, H. (2017). Türk müziğinde ud eğitimi ve ud metotları üzerine bir inceleme [A Research About Oud Training and Oud Methods in Turkish Music]. *İdil,* 6(32), 1413-1425.

Ek-1 Ali Salâhi Bey'in "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" isimli metodunun dış kapak sayfası

Ek-2 Metodun dış kapağının latinizasyonu

HOCASIZ UD ÖĞRENMEK USULÜ

Mürettibi: Ali Salâhi

Sahip ve Naşiri

Zaman Kütüphanesi Sahibi

Misak

Maarif nezareti celilesinin fi 13 Mart 324 tarih ve 6/3086 numaralı ruhsatnamesiyle

Sultanahmet'te Mokosyan matbaasında tab' olunmuştur

Dersaadet

Sene 1326

Mühürsüz nüshalar sahtedir

Bahası 15 mücellidi 20 kuruştur

Ek-3 Metodun mukaddime (önsöz) sayfası

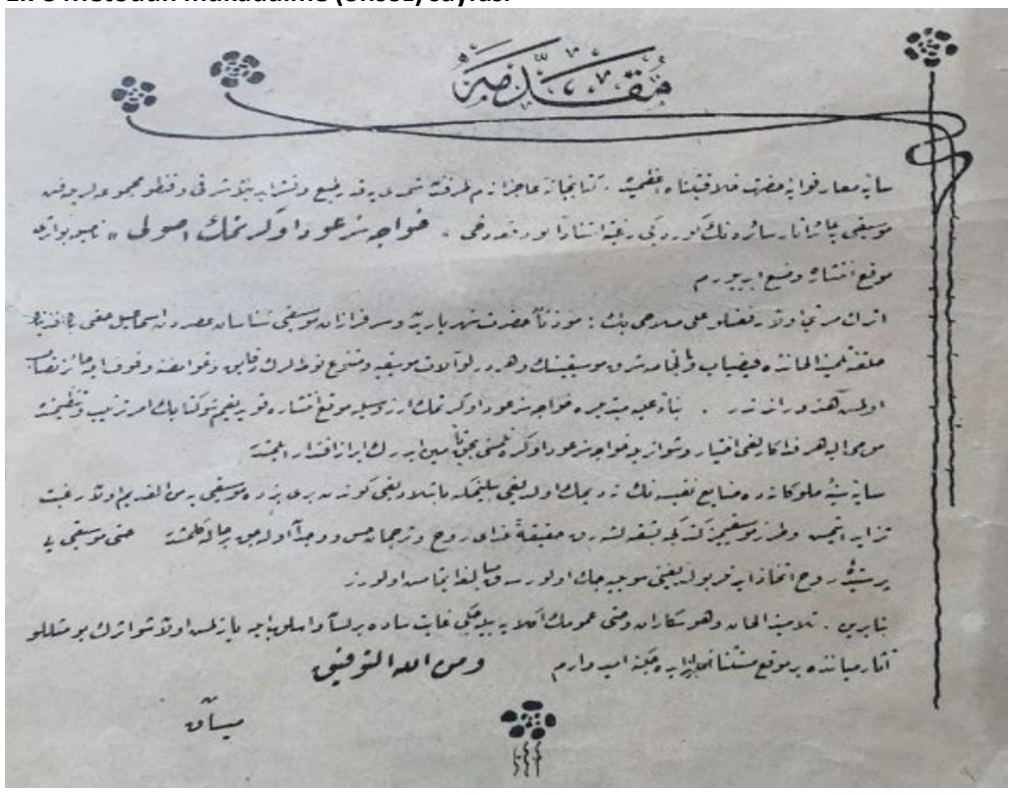

Ek-4 Metodun mukaddime (önsöz) sayfasının latinizasyonu

ÖNSÖZ

Yüce Halife hazretlerinin öğretim işlerine verdikleri destek sayesinde, mütevazı kütüphanem tarafından şimdiye kadar basım ve yayımı gerçekleşen şarkı ve kanto dergileriyle müzik bilimine ait çeşitli eserlerin gördüğü rağbete istinaden bu defa da "Hocasız Ud Öğrenmek Usulü" adıyla bu eseri yayınlanma derecesinde sunuyorum.

Eseri hazırlayan rif'atlu Ali Salahi Bey, Yaradan Hazreti Bârî'den akan ezanı okuyanlardan ve benzerlerinden üstünlüğüyle farklı olan çağdaşı müzik üstatlarından İsmail Hakkı Beyefendinin ardından Elhan öğrencilerinin aydınlanması ve özellikle müziğe ait her türlü enstrüman ve çeşitli notaların anlaşılması güç olan yönlerini ve ayrıntılarının kolaylıkla anlaşılması ve kullanılabilmesi için huzurlarınızdadır. Bundan dolayı hocasız ud öğretmek arzusuyla yayınladığım bu kitabın düzenlenmesi ve hazırlanmasında Ali Salahi Bey her fedakarlığı göstererek, bu emaneti, hocasız ud öğrenme kitabında hakkıyla çalışarak düzenlediğini belirtmekten iftihar duyduğumu belirtmeliyim.

Padişahın yüce desteğiyle güzel sanatların ne demek olduğunun bilinmeye başlandığı günden beri biz de müziğe dair çok eskilerden beri var olan ilginin artmasını ve gittikçe başkalaşan müzik tarzımızın hakikaten udî ruh, his ve vicdanlarının tercümanı olacak bir hale gelmiştir. Hatta müzik severlerin birleştiği bir ruh konumu olduğunu söyleyecek olursak abartmamış oluruz.

Son olarak müzik öğrencilerinin ve heveslilerinin ve hatta genelin anlayabileceği gayet sade bir lisan ve üslup ile yazılmış olan bu eserin bu çağdaş eserler arasında kendisine özel bir konum edineceğini ümit ederim.

Ve min Allahu tevfik.

Misak